

ГАЛУЗЕВИЙ КЕРІВНИЙ ДОКУМЕНТ

**БЕЗПЕКА ГІДРОТЕХНІЧНИХ СПОРУД
І ГІДРОМЕХАНІЧНОГО ОБЛАДНАННЯ
ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ УКРАЇНИ**

Положення про галузеву систему нагляду

ГКД 34.03.106-2003

ЗМІСТ

Про затвердження та введення в дію галузевого керівного документа «Безпека гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій України. Положення про галузеву систему нагляду». <i>Наказ Міністерства палива та енергетики України від 21 квітня 2003 р. № 198</i>	47
1. Сфера застосування	49
2. Нормативні посилання	49
3. Загальні положення	50
4. Організація нагляду за безпекою гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій, що експлуатуються ...	56
5. Організація нагляду за безпекою гідротехнічних споруд електростанцій, що будуються	60
<i>Додаток А. Перелік електростанцій, гідротехнічні споруди яких підлягають централізованому обстеженню</i>	62

МІНІСТЕРСТВО ПАЛИВА ТА ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

21.04.2003 р.

м. Київ.

№ 198

Про затвердження та введення в дію галузевого керівного документа «Безпека гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій України. Положення про галузеву систему нагляду»

З метою підвищення безпечної та надійної експлуатації гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити галузевий керівний документ «Безпека гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій України. Положення про галузеву систему нагляду» (далі – Положення), ввести його в дію через 30 днів з дати видачі цього наказу.

2. Науково-інженерному енергосервісному центру (Білоусов) зареєструвати у встановленому порядку зазначене Положення, внести його до реєстру і комп'ютерного банку даних чинних галузевих керівних документів Мінпаливенерго України.

3. Керівникам енергетичних компаній, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мінпаливенерго:

3.1. Замовити Об'єднанню енергетичних підприємств «Галузевий резервно-інвестиційний фонд розвитку енергетики» (Хайдурова) як замовнику і власнику створеної науково-технічної продукції необхідну кількість примірників Положення і оплатити витрати на його розробку та тиражування.

3.2. Провести з підлеглим персоналом позапланові інструктажі з наступною перевіркою знань Положення.

4. Об'єднанню енергетичних підприємств «Галузевий резервно-інвестиційний фонд розвитку енергетики» (Хайдурова):

4.1. У термін 30 днів від дати видачі цього наказу забезпечити видання необхідної кількості примірників Положення та надіслати його енергетичним компаніям, підприємствам, установам і організаціям на підставі їх замовлень та фактичної оплати.

4.2. Разом з Науково-інженерним енергосервісним центром організувати облік розісланих примірників.

5. Визнати таким, що не застосовується на території України, ГКД 34.03.101-94 «Безпека гідротехнічних споруд електростанцій України. Положення про галузеву систему нагляду».

6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Державного секретаря Андрійчука Ю.А.

Міністр

С. Єрмілов

ГАЛУЗЕВИЙ КЕРІВНИЙ ДОКУМЕНТ

**БЕЗПЕКА ГІДРОТЕХНІЧНИХ СПОРУД
І ГІДРОМЕХАНІЧНОГО ОБЛАДНАННЯ
ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ УКРАЇНИ**

Положення про галузеву систему нагляду

Чинний від 2003-05-21

1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1. Галузевий керівний документ «Безпека гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій. Положення про галузеву систему нагляду» (далі – Положення) визначає завдання, функції і структуру галузевої системи нагляду за безпекою гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій України, що будуються та експлуатуються, права і обов'язки її учасників на стадіях будівництва і експлуатації.

1.2. Дія цього Положення поширюється на електростанції України (гідравлічні, гідроакумулюючі, атомні і теплові), що будуються та експлуатуються, і є обов'язковою для всіх підприємств і організацій, які здійснюють проектування, будівництво та експлуатацію гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій, а також виконують науково-дослідні, налагоджувальні, ремонтні та інші роботи, в тому числі роботи з нагляду за безпекою цих споруд.

1.3. Експлуатація діючих і введення в експлуатацію електростанцій, що будуються, з порушенням вимог даного Положення забороняється.

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У даному Положенні використовуються посилання на такі галузеві керівні документи:

РД 34.20.501. Правила технической эксплуатации электрических станций и сетей, изд. 14-е. перераб. и доп. – М.: Энергоатомиздат, 1989.

РД 34.20.501. Правила технической эксплуатации электрических станций и сетей, изд. 13-е. перераб. и доп. – М.: Энергия, 1977.

ГКД 34.03.101-94 (Додаток). Типова технічна програма обстеження гідротехнічних споруд електростанцій.

3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Основними завданнями галузевої системи нагляду за гідротехнічними спорудами і гідромеханічним обладнанням електростанцій є розробка та контроль за виконанням заходів, що забезпечують дотримання енергокомпаніями діючих правил і норм проектування, будівництва та експлуатації гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій у частині, що стосується їх надійності і безпеки.

3.2. Нагляд за безпекою гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій здійснюється безпосередньо самими енергокомпаніями відповідно до РД 34.20.501, а контроль за їх додержанням здійснюється енергокомпаніями у встановленому порядку.

Нагляд за безпекою гідротехнічних споруд і гідромеханічним обладнанням передбачає:

- систематичні огляди, обстеження та спостереження за станом споруд згідно з вимогами інструкцій з експлуатації гідротехнічних споруд та їх механічного обладнання;

- контроль за станом і роботою гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання шляхом систематичних інструментальних спостережень відповідно до інструкцій з контролю за станом гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання та спостережень за допомогою засобів вимірювальної техніки (нагляд за осіданнями, деформаціями та горизонтальними зміщеннями споруд, п'єзометричний контроль за фільтраційним режимом, спостереження за станом бетону, залізобетону та металоконструкцій та інше), діагностування стану гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання;

- контроль за відповідністю гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання прийнятним проектним рішенням та дотриманням чинних норм і правил з будівництва та експлуатації;

- своєчасне виявлення порушень у стані роботи гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання та розроблення заходів щодо їх усунення;

- своєчасне виконання ремонтних, реконструкційних та інших заходів, які забезпечують безпечний стан і роботу гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання;

- підготовку та атестацію персоналу, який експлуатує гідротехнічні споруди і гідромеханічне обладнання, контроль за діями цього персоналу.

3.3. Контроль за станом гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання включає систематичне виконання таких перевірок:

- відповідності фактичних геотехнічних, гідрологічних і водогосподарських параметрів гідровузла їх проектним аналогам;
- достатності запасу міцності та стійкості гідротехнічних споруд в цілому і їх окремих елементів з урахуванням їх стану в період перевірки та відповідності чинним нормативам;
- достатності пропускної спроможності водопропускних, водозабірних і водоскидних споруд виходячи з вимог роботи електростанцій, правил використання водних ресурсів водосховищ і уточнених в період експлуатації гідротехнічних і водогосподарських параметрів водотоку і гідровузла з урахуванням вимог, норм і правил для споруди даного класу капітальності;
- працездатності і міцності механічного обладнання та підйомно-транспортних механізмів водопропускних, водозабірних і водоскидних гідротехнічних споруд;
- достатності перевищення гребеня гідротехнічних споруд над підпирним рівнем, виходячи з діючих на час перевірки нормативів, уточнених в період експлуатації гідрологічних даних і водогосподарського режиму водосховища;
- показників і характеристик сейсмічної надійності гідротехнічних споруд, розміщених у сейсмічно активних районах;
- задовільного фактичного стану і достатності засобів вимірювальної техніки для виконання регулярних і ефективних спостережень, обробки та аналізу їх даних;
- стійкого стану зсувних ділянок і ділянок берегів водосховищ;
- відповідності встановлених на об'єктах засобів протиаварійного захисту та автоматики вимогам чинних норм і технічних умов;
- впливу споруд і водосховища на екологію регіону, що прилягає до гідровузла.

3.4. Оцінка стану і працездатності гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання здійснюється за результатами:

- комплексних випробувань під час первинного встановлення споруд під навантаження (напір);
- поточного контролю силами експлуатаційного персоналу шляхом обходів та оглядів, візуальних спостережень і спостережень за допомогою засобів вимірювальної техніки;
- централізованих обстежень спеціалізованими комісіями;
- цільових випробувань і досліджень, які проводять електростанції власними силами, а також із залученням спеціалізованих організацій.

3.5. Під час первинного встановлення гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання під навантаження повинні бути проведені їх комплексні випробування з метою встановлення фактичних експлуатаційних характеристик споруд, уточнення геотехнічних, гідрологічних і водогосподарських параметрів гідровузла та виявлення дефектів. За результатами випробувань уточнюються допустимі показники безпечного стану споруд.

Комплексні випробування гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання під час первинного їх встановлення під навантаження проводяться за спеціальною програмою, яка розробляється головною науково-дослідною організацією за участі провідних спеціалістів наукових, проектних, будівельних і експлуатаційних організацій.

3.6. Нагляду підлягають гідравлічні, гідроакумуючі, атомні та теплові електростанції України, до складу яких належать напірні гідротехнічні споруди.

Відповідальність за організацію нагляду покладається:

– на об'єктах, що будуються (до прийняття в експлуатацію повністю закінчених будівництвом гідротехнічних споруд), – на генеральних підрядників з будівництва;

– на об'єктах, що експлуатуються (після прийняття в експлуатацію повністю закінчених будівництвом гідротехнічних споруд), – в межах встановлених обов'язків на енергокомпанії.

3.7. З метою оцінки фактичного стану гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання, визначення заходів щодо забезпечення їх надійності і безпечності та перевірки організації нагляду за гідротехнічними спорудами електростанцій здійснюються систематичні їх обстеження. Первинне централізоване обстеження проводиться під час будівництва перед наповненням водосховища і встановленням споруд під напір, наступні – за необхідності, виходячи зі стану споруд, але не менше одного разу на 5 років.

3.8. Централізовані обстеження гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання на електростанціях, які будуються чи експлуатуються, проводяться комісіями з централізованого обстеження гідротехнічних споруд, створеними Мінпаливенерго України.

До переліку електростанцій, гідротехнічні споруди і гідромеханічне обладнання яких підлягають централізованим обстеженням (додаток А), включаються електростанції України, в складі яких є гідротехнічні споруди, що перебувають під напором води більше 10 м, водосховища (стави-охолоджувачі, басейни) об'ємом більше 1 млн м³, або забезпечують роботу гідравлічної або гідроакумуючої електростанції потужністю більше 5 тис. кВт, та системи технічного водопостачання АЕС і ТЕС потужністю більше 100 тис. кВт.

3.9. Централізовані обстеження гідротехнічних споруд ГЕС, ГАЕС і ТЕС проводяться згідно із щорічними графіками, затвердженими Мінпаливенерго України, а централізовані обстеження гідротехнічних споруд АЕС проводяться згідно з графіком, затвердженим НАЕК «Енергоатом». Комісії повинні складатися з представників:

- Мінпаливенерго України;
- енергокомпанії;
- енергопідприємства (дирекції електростанції, яка будується);
- підприємства ВАТ «ЛьвівОРГРЕС»;
- Державної інспекції з експлуатації електричних станцій і мереж;
- генерального проектувальника гідротехнічних споруд електростанції і проектувальника гідротехнічного обладнання;
- генерального підрядника з будівництва;
- провідної науково-дослідної організації з гідротехніки.

За необхідності до складу комісії включаються представники спеціалізованих субпідрядних будівельно-монтажних організацій, заводів-постачальників та інших підприємств і організацій.

На електростанціях, які не увійшли до переліку для централізованого обстеження, склад комісій формується із спеціалістів енергокомпаній із залученням, за необхідності, на договірних засадах представників спеціалізованих організацій. Обстеження цих об'єктів проводяться згідно із щорічними графіками, затвердженими керівництвом енергокомпаній.

3.10. Обстежуються водопідпірні і водозабірні споруди в складі напірного фронту гідровузлів, водоскиди, канали, тунелі, трубопроводи, будівлі гідравлічних і гідроакумуючих електростанцій, відгороджувальні греблі золошлаковідвалів, захисні споруди берегів водосховищ, водопідпірні та водозабірні споруди шламонакопичувачів, а також споруди системи технічного водопостачання АЕС і ТЕС (будівлі насосних станцій, бризкальні басейни, градирні тощо).

Перевірки підлягають також гідротехнічні споруди, які входять до складу напірного фронту гідровузлів, що обстежуються.

Під час обстеження гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій огляду підлягають шляхи обслуговування гідротехнічних споруд і споруди на них (мости, трубопроводи тощо).

Робота комісій регламентується галузевим керівним документом «Типова технічна програма обстеження гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій».

3.11. За два місяці до початку роботи комісії енергопідприємство (дирекція електростанції, що будується) складає довідку про стан гідротехнічних

споруд і гідромеханічного обладнання електростанції згідно з додатком А «Типової технічної програми обстеження гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій» і надсилає її організаціям-учасникам обстеження для попереднього вивчення.

Довідка про стан гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанції за умови будівництва «під ключ» складається генеральним підрядником з будівництва.

Під час одноразового обстеження двох і більше електростанцій, які входять до складу каскаду ГЕС, допускається складання однієї загальної довідки та одного загального акта для енергопідприємства. Для електростанції, що будується «під ключ», титульна сторінка довідки складається згідно з додатком А «Типової технічної програми обстеження гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій».

3.12. На період роботи комісії енергопідприємство (дирекція електростанції), а під час обстеження електростанції, що будується «під ключ», – генеральний підрядник з будівництва забезпечує необхідні умови для її діяльності: приміщення для роботи та житла, транспорт, технічну документацію, друкування актів обстежень, а також доступ членів комісії на всі гідротехнічні споруди, що обстежуються.

3.13. За результатами обстеження складається акт згідно з додатком Б «Типової технічної програми обстеження гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій», в якому дається оцінка стану гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій, надаються висновки щодо можливості їх експлуатації в майбутньому і пропонуються конкретні заходи щодо забезпечення надійності і безпеки гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання з термінами їх виконання.

3.14. Акти централізованого обстеження гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій в десятиденний термін після закінчення роботи комісій надаються на затвердження Мінпаливенерго України.

Відправлення актів обстежень на затвердження, розмноження та розповсюдження затверджених актів доручаються організації, що здійснює координацію робіт централізованих комісій з обстеження гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій (ВАТ «ЛьвівОРГ-РЕС»). Акти обстеження надсилаються всім підприємствам і організаціям – учасникам обстеження.

На електростанціях, що не ввійшли до переліку для централізованого обстеження, акти комісій затверджуються керівництвом енергокомпаній. Копії актів комісій щодо кожного об'єкта, що обстежується, передаються до Мінпаливенерго України.

3.15. Спеціальні цільові дослідження (комплексні або вибіркові) і випробування гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій здійснюються згідно з рекомендаціями комісій з обстеження на договірних засадах науковими, науково-дослідними, проектними, конструкторськими і технологічними організаціями у разі потреби в них: у випадку погіршення стану споруд, після дії на них екстремальних навантажень (катастрофічні паводки, землетруси та інше) або після тривалого (25 років і більше) строку експлуатації.

3.16. Гідротехнічні споруди і гідромеханічне обладнання електростанцій, які експлуатуються 25 років і більше, підлягають (за рішенням комісій з обстежень) комплексному дослідженню з багатофакторним аналізом їх стану за спеціальною програмою, яку розробляють науково-дослідна організація і Генеральний проектувальник.

Обов'язковим є залучення до досліджень науково-дослідної організації, яка визначає експлуатаційні показники (критерії) стану споруд, уточнює фізико-механічні характеристики ґрунтів, характеристики бетону в спорудах, напругодеформований стан і фільтраційний режим споруд.

3.17. Головним підприємством з організації нагляду за безпекою гідротехнічних споруд електростанцій є ВАТ «ЛьвівОРГРЕС», до обов'язків якого входять:

- узагальнення та розповсюдження передового досвіду експлуатації гідротехнічних споруд електростанцій та контролю за ними;

- здійснення технічної допомоги електростанціям в організації і вдосконаленні експлуатації гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання та контролю за ними, розробляти і реалізовувати заходи щодо забезпечення їх надійності та безпеки;

- організація виконання систематичних централізованих обстежень гідротехнічних споруд електростанцій і участь у їх проведенні;

- узагальнення матеріалів централізованого обстеження гідротехнічних споруд ГЕС, АЕС і ТЕС (узагальнення матеріалів обстеження гідротехнічних споруд, що не входять до переліку для централізованого обстеження, здійснюють енергокомпанії);

- організація та ведення банку даних з контролю за безпекою гідротехнічних споруд;

- надання пропозицій Мінпаливенерго щодо ремонту гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій;

- своєчасне інформування керівництва Мінпаливенерго України про випадки ненадійного стану гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання і можливість їх експлуатації в майбутньому згідно з матеріалами централізованих обстежень електростанцій.

3.18. Головними організаціями з питань контрольних натурних спостережень і досліджень на гідротехнічних спорудах електростанцій, що будуються, є проектні організації (Генеральний проектувальник); на спорудах електростанцій, що експлуатуються, – спеціалізовані науково-дослідні організації з гідротехніки та проектні організації (Генеральний проектувальник).

3.19. Метрологічне забезпечення нагляду за гідротехнічними спорудами і гідромеханічним обладнанням здійснюється експлуатаційним персоналом електростанцій. За необхідності залучаються науково-дослідні організації.

Головною організацією з розробки програми, метрологічного забезпечення натурних досліджень і діагностичного контролю гідроспоруд гідравлічних і гідроакумулюючих електростанцій, розробки засобів вимірювань і автоматизованих інформаційно-вимірювальних систем є ВАТ «Укргідропроект».

3.20. Координацію проведених в галузі робіт щодо забезпечення надійної і безпечної експлуатації гідротехнічних споруд електростанцій здійснюють Мінпаливенерго України, енергокомпанії та підприємство ВАТ «ЛьвівОРГРЕС».

3.21. Контроль за діяльністю енергокомпаній та енергопідприємств щодо забезпечення ними безпечної (безаварійної) експлуатації гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання, у тому числі за дотриманням вимог галузевої системи нагляду, здійснює Державна інспекція з експлуатації електричних станцій і мереж.

3.22. Контроль за виконанням вимог комісії з централізованого обстеження гідротехнічних споруд електростанцій, зазначених в акті обстеження, і термінів їх виконання, покладається на енергокомпанії та Державну інспекцію з експлуатації електричних станцій і мереж.

3.23. У разі невиконання енергокомпанією вимог комісії з централізованого обстеження щодо усунення недоліків у встановлений термін Державній інспекції з експлуатації електричних станцій і мереж надається право заборонити експлуатацію гідротехнічної споруди (або споруд) до приведення її (їх) в безпечний експлуатаційний стан.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ НАГЛЯДУ ЗА БЕЗПЕКОЮ ГІДРОТЕХНІЧНИХ СПОРУД І ГІДРОМЕХАНІЧНОГО ОБЛАДНАННЯ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ, ЩО ЕКСПЛУАТУЮТЬСЯ

4.1. У період експлуатації (після приймання повністю завершених будівництвом гідротехнічних споруд) відповідальність за безпечну (безаварійну) роботу гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій покладається на керівників енергокомпаній, до обов'язків яких належать:

- організація регулярних інструментальних спостережень, система-

тичних оглядів і обстежень, а за необхідності – спеціальних досліджень та випробувань гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання;

– організація контролю за відповідністю гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання до прийнятих проектних рішень, за дотримуваним діючих норм і правил будівництва та експлуатації;

– своєчасне здійснення заходів для виконання ремонтних і реконструктивних робіт на гідротехнічних спорудах і гідромеханічному обладнанні, у тому числі щодо відновлення засобів вимірювальної техніки, які вийшли з ладу; забезпечення з цією метою своєчасного укладання договорів з проектними, ремонтними і будівельними організаціями з подальшим поданням заявок до ВАТ «ЛьвівОРГРЕС» з метою подальшого надання ВАТ «ЛьвівОРГРЕС» пропозицій Мінпаливенерго України щодо ремонту гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій;

– забезпечення груп спостережень (спеціалістів-доглядачів) електростанцій інструктивними і методичними матеріалами з наглядом за станом гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання;

– організація, за необхідності, централізованих груп спостережень на енергопідприємствах, які обслуговують гідротехнічні споруди декількох електростанцій;

– організація підготовки та атестації персоналу, який експлуатує гідротехнічні споруди і гідромеханічне обладнання, та здійснення контролю за діяльністю (діями) цього персоналу;

– своєчасне виявлення недоліків у стані і роботі гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання та забезпечення розроблення заходів щодо їх усунення;

– забезпечення централізованих обстежень гідротехнічних споруд електростанцій згідно з графіком, складання за результатами обстежень конкретних планів заходів щодо ліквідації виявлених недоліків;

– узагальнення і випуск річних оглядів матеріалів обстежень гідротехнічних споруд електростанцій, які не входять до переліку для централізованого обстеження (для енергосистем).

4.2. До обов'язків проектних організацій (генеральних проектувальників) гідротехнічних споруд електростанцій належить:

– прийняття і своєчасна видача на підставі замовлень енергокомпаній і енергопідприємств технічних рішень щодо забезпечення надійності і безпечної роботи гідротехнічних споруд;

– розробка і складання за замовленнями енергокомпаній і енергопідприємств проектної документації на комплексний капітальний і відновний ремонт гідротехнічних споруд; проектної документації на відновлення

недіючих і встановлення додаткових засобів виміральної техніки та програм натурних спостережень щодо них; гранично допустимих значень показників стану і роботи гідротехнічних споруд.

4.3. До обов'язків провідних науково-дослідних організацій з гідротехніки належать:

- надання науково-технічної допомоги енергопідприємствам і енергокомпаніям в проведенні натурних спостережень за гідротехнічними спорудами, у визначенні заходів щодо усунення складних дефектів (пошкоджень) і ліквідації їх аварійного стану;

- розроблення і впровадження нових методів і технічних засобів контролю за станом гідротехнічних споруд і гідромеханічним обладнанням, що експлуатуються;

- виконання за замовленнями енергокомпаній і енергопідприємств спеціальних досліджень стану і режимів роботи гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій.

4.4. Узагальнення матеріалів про стан основних гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання (за результатами натурних спостережень) з випуском оглядів, нормативно-методичне забезпечення робіт з нагляду за безпекою гідротехнічних споруд електростанцій, що експлуатуються, покладається на ВАТ «Укргідропроєкт» і науково-дослідні організації з гідротехніки.

4.5. До обов'язків спеціальних проектних і конструкторсько-технологічних бюро механічного устаткування та сталевих конструкцій гідротехнічних споруд належать:

- розробка за замовленнями енергокомпаній і енергопідприємств проектної документації щодо капітального ремонту і реконструкції механічного устаткування і спеціальних сталевих конструкцій гідротехнічних споруд;

- виконання за замовленнями енергокомпаній і енергопідприємств досліджень стану і режимів роботи механічного устаткування та спеціальних сталевих конструкцій гідротехнічних споруд;

- узагальнення матеріалів обстеження стану механічного обладнання і спеціальних сталевих конструкцій гідротехнічних споруд.

4.6. Групи спостережень і доглядачі за гідротехнічними спорудами і гідромеханічним обладнанням ведуть роботу відповідно до діючих галузевих керівних документів, РД 34.20.501, даного Положення.

4.7. До обов'язків груп спостережень і доглядачів належать:

- постійний контроль за надійністю і безпечністю гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання шляхом проведення систематичних спостережень за їх станом і роботою;

- своєчасне виявлення пошкоджень і несприятливих процесів у стані гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання та під час їх роботи;
- первинна обробка та аналіз матеріалів спостережень, обґрунтування пропозицій щодо залучення науково-дослідних, проектних, налагоджувальних та інших організацій для консультації зі складних питань оцінки стану гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання;
- підготовлення за результатами спостережень пропозицій щодо першочергових ремонтів і реконструктивних робіт на гідротехнічних спорудах і гідромеханічному обладнанні;
- участь у здійсненні технічного нагляду під час ремонту і реконструкції гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання, засобів вимірювальної техніки та в прийманні їх з ремонту і реконструкції;
- здійснення функцій представника Замовника під час виконання договірних науково-дослідних та інших робіт на гідротехнічних спорудах і гідромеханічному обладнанні, приймання цих робіт у Виконавця;
- своєчасна передача керівництву енергопідприємства і енергокомпанії необхідної інформації про стан гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання;
- складання річних звітів з аналізом і узагальненням результатів спостережень за гідротехнічними спорудами і гідромеханічним обладнанням, відомостей про ремонти, реконструкції та інші заходи, виконані з метою підвищення безпеки споруд.

4.8. Енергокомпанія на підставі аналізу за результатами спостережень за станом гідротехнічних споруд розробляє щорічні плани заходів щодо забезпечення надійної і безпечної роботи споруд, які передбачають ремонт, реконструкцію гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання, засоби вимірювальної техніки на них, організацію спеціальних досліджень і випробувань гідротехнічних споруд, розробку режимів експлуатації, впровадження засобів протиаварійного захисту, автоматики та інші заходи.

До виконання особливо складних і відповідальних робіт з метою оцінки стану гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання, розробки заходів щодо підвищення надійності і безпечності цих споруд, складання проектів важливих ремонтних і конструктивних робіт енергокомпанія залучає на договірних засадах науково-дослідні, технологічні та інші спеціалізовані організації.

Енергокомпанії зобов'язані складати акти на всі випадки забудови, засіву та інших подібних дій з боку населення і підприємств у зонах можливого затоплення у разі підйому рівня води у водосховищах, на золашлаковідвалах до максимальних або в нижньому б'єфі до рівня, який

відповідає розрахунковій паводковій витраті. Акти надаються енергокомпанії та головам місцевих державних адміністрацій для здійснення відповідних заходів.

Охорона гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання повинна бути забезпечена енергокомпанією таким чином, щоб виключити можливість їх пошкодження сторонніми особами.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ НАГЛЯДУ ЗА БЕЗПЕКОЮ ГІДРОТЕХНІЧНИХ СПОРУД ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ, ЩО БУДУЮТЬСЯ

5.1. У період будівництва до приймання в експлуатацію повністю завершених будівництвом гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання відповідальність за безпечну (безаварійну) роботу покладається на керівників будівельних об'єднань, трестів і управлінь будівництва електростанцій (генеральних підрядників з будівництва), до обов'язків яких належать:

- забезпечення неухильного дотримання вимог проекту щодо якості будівельно-монтажних робіт;

- організація натурних спостережень на гідротехнічних спорудах, які будуються за методичною та науково-технічною допомогою науково-дослідних організацій;

- своєчасне вжиття заходів щодо усунення виявлених пошкоджень і дефектів на гідротехнічних спорудах та їх механічному устаткуванні;

- передавання Замовнику під час здавання гідротехнічних споруд в експлуатацію засобів вимірювальної техніки і вимірювальних пультів до них, а також усіх результатів натурних спостережень;

- забезпечення систематичних централізованих обстежень гідротехнічних споруд, що будуються, відповідно до встановленого порядку, складання за результатами обстежень конкретних планів заходів для усунення виявлених недоліків.

5.2. До обов'язків генеральних проектувальників гідротехнічних споруд електростанцій входять:

- розробка в проектах електростанцій конкретних заходів щодо забезпечення безпечної роботи гідротехнічних споруд з обов'язковим включенням до їх складу спеціальних розділів з контролю стану гідротехнічних споруд і організації їх експлуатації;

- здійснення авторського нагляду за веденням будівельно-монтажних робіт;

- узагальнення матеріалів про стан гідротехнічних споруд у період їх будівництва згідно з результатами натурних спостережень;

– передавання Замовнику під час здавання гідротехнічних споруд в експлуатацію даних аналізу натурних спостережень за період будівництва, інструкцій з організації натурних спостережень за гідротехнічними спорудами і гранично допустимих значень показників їх стану та роботи.

5.3. Відповідальність за розробку і забезпечення проектних заходів безпеки гідротехнічних споруд покладається на керівників проектних організацій (генеральних проектувальників гідротехнічних споруд електростанцій) і головних інженерів проектів електростанцій.

5.4. До обов'язків провідних науково-дослідних організацій, які обслуговують будови за договорами з генеральними підрядниками з будівництва, належать:

– здійснення методичної і науково-технічної допомоги генеральним підрядникам з будівництва в проведенні натурних спостережень за гідротехнічними спорудами, які будуються, у визначенні заходів щодо усунення складних дефектів (пошкоджень) і ліквідації їх аварійного стану;

– розробка заходів для забезпечення надійності і режимів роботи гідротехнічних споруд, які будуються.

*Додаток А
до ГКД «Безпека гідротехнічних споруд
і гідромеханічного обладнання. Положення
про галузеву систему нагляду»*

**Перелік електростанцій, гідротехнічні споруди
яких підлягають централізованому обстеженню**

- I. ДАЕК «Дніпрогідроенерго»
 - 1. Дніпровська ГЕС
 - 2. Дніпродзержинська ГЕС
 - 3. Каховська ГЕС
 - 4. Кременчуцька ГЕС
 - 5. Київська ГЕС
 - 6. Київська ГАЕС
 - 7. Канівська ГЕС
- II. ДАЕК «Дністрогідроенерго»
 - 1. Дністровська ГЕС-1
 - 2. Дністровська ГЕС-2
- III. ВАТ «Дністровська ГАЕС»
 - 1. Дністровська ГАЕС
- IV. ВАТ «Закарпаттяобленерго»
 - 1. Терембле-Рицька ГЕС
- V. ВАТ ЕК «Вінницяобленерго»
 - 1. Глубочанська ГЕС
 - 2. Сабарівська ГЕС
- VI. ВАТ ЕК «Хмельницькобленерго»
 - 1. Щедрівська ГЕС
- VII. ВАТ «Західенерго»
 - 1. Бурштинська ТЕС
 - 2. Добротвірська ТЕС
 - 3. Ладжинська ТЕС, ГЕС
- VIII. ВАТ «Дніпроенерго»
 - 1. Запорізька ТЕС
 - 2. Криворізька ТЕС
 - 3. Придніпровська ТЕС

IX. ВАТ ДЕК «Центренерго»

1. Вутлегірська ТЕС
2. Зміївська ТЕС
3. Трипільська ТЕС

ВАТ «Донбасенерго»

1. Старобешівська ТЕС
2. Слов'янська ТЕС

X. ТОВ «Східенерго»

1. Зуївська ТЕС
2. Курахівська ТЕС
3. Луганська ТЕС

XI. ДАЕК «Донецькобленерго»

1. Миронівська ТЕС

XII. ДАЕК «Київенерго»

1. Київська ТЕЦ-5
2. Київська ТЕЦ-6

XIII. ДП «Харківська ТЕЦ-5»

XIV. ДП «Северодонецька ТЕЦ»

XV. Кіровоградська ТЕЦ

XVI. Краматорська ТЕЦ

XVII. Чернігівська ТЕЦ

XVIII. НАЕК «Енергоатом»

1. ВП «Запорізька АЕС»
2. ВП «Рівненська АЕС»
3. ВП «Хмельницька АЕС»
4. ВП «Чорнобильська АЕС»
5. ВП «Южно-Українська АЕС»
6. Каскад ГЕС-ГАЕС ВП «Южно-Українська АЕС»